

(1)

VUOSIEN SAATOSSA

Viialan Sotaveteraanit 45-vuotta, Naisjaosto 35-vuotta 27.04.2011 / OH

23.03.1966 päivätyllä kutsukirjeellä, jonka olivat allekirjoittaneet Unto Alava, Viljo Kautiala ja Eino Koskinen pyydettiin Viialan sotaveteraaneja saapumaan Seurahuoneelle keskustelemaan sotaveteraaniyhdistyksen mahdollisesta perustamisesta paikkakunnalle. Koollekutsujista on mukana enää Eino Koskinen. Siitä se sitten alkoi.

Valitun valmistelevan toimikunnan kutsumana saapui 28.04.1966 Seurahuoneelle 57 paikallista veteraania sekä Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Viljo Turunen ja kolme edustajaa Pirkanmaan Sotaveteraanipiiristä. Alustusten pohjalta, vilkaan keskustelun jälkeen päätettiin yksimielisesti perustaa Viialan Sotaveteraanit ry. Kokouksen puheenjohtajana toimi Lauri Herkkola ja sihteerinä Olavi Setälä. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksiksi tuli sotaveteraanien elinolojen parantaminen ja virkistystoiminta. Yhdistys liittyi Suomen Sotaveteraaniliittoon ja Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriin

Ehti siis kulua lähes neljännes vuosisata sodan päättymisestä ennen kuin perustamiseen päästiin käsiksi ja toiminta alkoi.

Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Pekka Jallinoja, varapuheenjohtajaksi Lauri Herkkola, taloudenhoitajaksi Viljo Kautiala, sihteeriksi Kalle Siimeslehto ja muiksi hallituksen jäseniksi Eino Koskinen, Vänni Lahdensivu ja Jaakko Risku.

Sittemmin puheenjohtajina ovat toimineet Onni Myllyluoma, Väinö Mäkelä, Erkki Tuominen, Leo Kanerva ja viimeiset neljä vuotta kannatusjäsen Olli Huikuri..

Yhdistyksen naisjaosto perustettiin ensi kerran 13.10.1968. Toiminta alkoi mutta jostain kumman syystä siitä ei silloin tullut virallista. Joku kömmähdys oli sattunut. Virallisesti tuo kömmähdys korjattiin 08.07.1976 pidetyssä uudessa perustamiskokouksessa. Jaoston ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Lyyli Kivi. Hänen jälkeensä samassa tehtävässä ovat toimineet Raila Putkonen, Helga Hyytiäinen, Sirkka-Liisa Kökkö, Lea Poutanen sekä nykyinen puheenjohtaja Helvi Schuvalow.

Yhdistys sai oman lipun 15.12.1977. Lipun lahjoitti yhdistyksen naisjaosto ja lipun vihki tarkoitukseensa kirkkoherra Arvi Kuoppala.

Toiminnan käynnistyessä oli yhdistyksen tärkeimpiä tehtäviä heti alkuun jäsenmäärän lisääminen ja varojen hankinta toimintaa varten.

Perustamisvuoden lopussa oli yhdistyksen jäsenmäärä 109, kymmenen vuotta myöhemmin eli 1976 se oli 164, vuonna 1986 se oli 142. Suurimmillaan jäsenmäärä oli vuonna 1993, 172 jäsentä. Viime vuoden lopussa jäsenmäärään voidaan todeta oleen 92, joista kannatusjäseniä 45.

Naisjaoston lukumäärä oli alussa 30 ja viime vuoden lopussa 44.

(2)

Yhdistyksen toiminnan alkuvuosina varojen kerääminen toimintaan oli jokseenkin tukalaa. Valtiovallalta ei juuri varoja herunut. Tosin valtakunnalliset keräykset, joista mainittakoon koululaisten taksvärkkikeräys ja partiolaisten iltahuutokeräys toivat helpotusta yhdistyksen talouteen. Omatoimisuus oli tärkeää. Kirkkokonsertit, kirkkotilaisuuksien kolehdit, iltama- ja arpajaiset jne olivat yhdistyksen tulolähteitä. Ei myöskään naisjaoston järjestämiä lounaita tai myyjäisiä pidä unohtaa. Alkuvuosien lahjoitukset olivat ja ovat vieläkin erittäin tärkeitä toiminnalle. Lahjoittajina olivat mm. kunta, seurakunta, paikkakunnan yritykset, leijonat, raha-automaattiyhdistys. Myös piiristä saadut suolarahat olivat alussa tuiki tarpeellisia.

Alusta alkaen yhdistyksen toiminta oli vilkasta. Tutussa joukossa viihdyttiin, muistot olivat yhteisiä, asiaa riitti. Tehtiin erilaisia retkiä milloin kotimaan kohteisiin, milloin ulkomaille. Kotimaan retkistä mainittakoon vuoden 1958 puolustusvoimien juhlaletki Kuhmon taistelualueelle, oma retkemme 1992 Pohjanmaalle, jossa tutustuttiin mm. eduskunnan kokousevakkopaikkaan. Ilomantsi, Hattuvaara ja Möhkö tulivat myös vuonna 1995 retkeläisille tutuksi.. Viime vuosien retket Ähtärin eläinpuistoon, Tuurin ostosparatiisiin, Tykistömuseoon, Lottamuseoon ovat myöskin keränneet mukavan osanottajajoukon unohtamatta myöskään liiton laulujuhlia Turussa ja Helsingissä. Myös Päivölä ja sen mukava ilmapiiri, hyvä ruoka ja kiinnostavat ohjelmat ovat jättäneet retkiläisille todella mukavia muistoja..

Käytiin sitä myös ulkomailla Viipuri ja Karjalan kannas, Kööpenhamina, Viro, Tukholma ovat paikkoja, missä joukolla olemme vierailleet. Ansiokkaina retkien vetäjinä ovat toimineet mm Leena Pätiälä, Leo Kanerva, Terttu ja Rainer Nurminen, Antti Kaukinen ja myöhemmässä vaiheessa Eeva Murto ja Olli Huikuri muutamia nimiä mainitakseni. Retkikohteiksi voitaneet myös lisätä piirin kirkkopäivät ja puolustusvoimien tarjoama joululounas ja Finnairin ja piirin junailema rosvopaistitapahtuma. Osanotto on ollut taattu.

Vuodesta toiseen syyskauden aloitti iltamat Metsälinnassa. Oli ohjelmaa, oli kilpailuja, oli arvontaa, oli naisjaoston puffetti ennen kaikkea mukanaollien hyvin muistama Kohtalon Valssi. Tanssipartnerit arvottiin, musiikki alkoi ja niin sitä mentiin ja vauhtia riitti. Vieraita oli naapurikuntalaisten lisäksi jopa Hämeenlinnasta. Vuonna 2001 Viialan leijonat ottivat vastuulleen tämän syystapahtuman järjestelyt. Vuosina 2000 ja 2001 jaksettiin vielä tanssia Metsälinnassa, vuonna 2002 tapahtumapaikka oli Nyppy ja sen jälkeen tapahtumapaikka on ollut Palokärki.. Viialan leijonien ja heidän puolisoittensa järjestämä jatkuva syystapahtuma kerää toistuvasti runsaan osanottajamäärän.

Talvisin vietetty talvipäivä sotainvaliidien kanssa oli tärkeä tapahtuma. Milloin hiihtokilpailut, milloin pilkkikilpailut, milloin pallon- tai tikan- tai saappaanheitto kuuluivat talvitapahtuman ohjelmaan. Naisjaosto hoiti muonituksen. Tämä talvitapahtuma on pyritty korvaamaan yhteisellä retkellä.

Teatteri on joukkoamme aina kiinnostanut, Yhdistyksen varaamat 30 – 40 lippua joko kesällä tai vaikkapa keskellä talvea ovat aina tehneet kauppansa Mainittakoon ,että viimeisin retkemme suuntautui Tampereen Komediateatteriin 10.04.2011. Kappaleen nimi oli Kultalampi.

(3)

Kuntoutus on ja tulee jatkossakin olemaan veteraanille tärkeää. Yhdistyksen alkuvaiheessa valtiövallan tuki veteraanikuntoutukseen oli todella nihkeää. Ei terveet miehet kuntoutusta tarvitse. Vasta 1980-luvun alkupuolella veteraanit alkoivat päästä valtion varoin kustannettuihin kuntoutuksiin. Alkoi laitos- ja avokuntoutukset, voitaisiinko sanoa valtion, kunnan ja pienimuotoisesti myös yhdistyksen varoin. Aluksi veteraanien kuntoutukseen pääsyyn mahdollisuus oli satunnaista. Laitoskuntoutukseen pääsi ehkä joka toinen vuosi tai vieläkin harvemmin. Avokuntoutusasiassa Viialan kunta ja yhdistys näkivät tarpeet huomattavasti tarkemmin ja pyrkivät niitä mahdollisuuksiensa mukaan helpottamaan. Vasta nyt ainakin täällä Akaassa pääsee veteraani jokseenkin varmasti kerran vuodessa valtion varoin kustannettuun kuntoutukseen. Mikä sekin on liian harvoin.

Paikkakunnan muistokohteet ja niihin liittyvät asiat ovat aina olleet veteraaneille tärkeitä. Yhdistyksenä tai edustajansa välityksellä Viialan Sotaveteraanit ry on ollut mukana joko osaltaan toteuttamassa tai vastaanottamassa ainakin seuraavia muistokohteita:: Viialan miesten talvisotaan lähteneiden muistomerkki (1989), Jatkosotaan lähteneiden muistolaatta (1994), asesuunnittelija Aimo Lahden muistopaasi (1997), veteraanikivi (1998), Mannerheimristin ritari Toivo Ilomäen muotokuva (2005)..

Veteraaneja muistaen vuonna 1992 Viialan kunta nimesi ja avasi liikenteelle Veteraanitien. Tässä vaiheessa on myös syytä kertoa, että Suomen Sotaveteraaniliiton shakkimestaruusturnaukset alkoivat Viialasta.. Leo Kanerva toimi tämän ensimmäisen turnauksen turnaustoimikunnan vetäjänä, saaden myöskin toimia kilpailijana. Kilpailupaikka oli Keskustan koulu. Vuosittainen turnaustapahtuma jatkui paikkakuntaa vaihdellen 20 vuotta päättyen 2010.

Oman erikoismaininnan muistokohteista ansaitsee myös Erkki Sinersalon kirjoittama ja Paavo Niemisen täydentämä kirja RASIN KOULULTA SYVÄRILLE. Kirja kertoo Viialan komppanian vaiheista jatkosodassa. Yhdistys julkaisi kirjan rohkean päätöksen ja antelijaiden lahjoitusten turvin vuonna 2001. Kirjan kokonaispainos oli 383 kappaletta ja se on aikaa sitten loppuunmyyty

Kauniiksi perinteeksi voidaan myös todeta osallistuminen veteraaniveljen tai –sisaren hautajais-tilaisuuteen kirkossa. Suomen lippu, veteraanilippu, soitettu ” Oi kallis Suomenmaa” , kuusen-havuseppeleen laskeminen vainajan arkulle ja muistosanojen lukeminen jättävät veteraanien tervehdyksemme viimeiseen iltahuutoon kutsutulle.

Vuosien saatossa ovat perinteisiksi tapahtumiksi muodostuneet Veteraanien kirkkopyhä tammikuun viimeisenä sunnuntaina, Talvisodan päättymisen eli Rauhankellot 13.03., Kansallinen Veteraanipäivä eli Lapin sodan päättymispäivä 27.04., Kaatuneiden Muistopäivä toukokuun 3. sunnuntai ja Itsenäisyyspäivä 06.12. Hyvä yhteistyö muiden akaalaisten veteraanijärjestöjen, kaupungin, seurakunnan, reserviläisten ja täällä Viialassa lisäksi leijonien ja partiolaisten kanssa tekee tapahtumista kauniit ja juhlat. Jumalanpalvelukset, seppeleenlaskut Sankariristillä ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä, juhlapuheet, sytytetyt kynttilät, kunniavartiot, laulettu virret pysäyttävät ainakin hetkeksi ajattelemaan sotaveteraanien jättämää perintöä ja perinteitä..

(4)

Vuodet ovat vierineet, väki on vähentynyt , askeleet ovat lyhentyneet mutta kuitenkin edellä mainitut perinteet on edelleenkin pystytty toteuttamaan. Teatterissa käydään, retkiä, tosin entistä lyhyempinä tehdään, Viikun musiikilliset iltapäiväkahvit ovat korvanneet tupailat, kevät- ja syyskokouksiin on runsas osanotto, liiton ja piirin tilaisuuksiin otetaan osaa. Toiminta jatkuu vaikkakin tavat ehkä hieman muuttuvat. Yhdessä viihdytään.

.Lopuksi on kerrottava

Yhdistyksen talous on asettunut vakaalle ja varmalle pohjalle. Tarkka taloudenpito ja viime vuosina muiden paikkakunnan veteraaniyhdistysten kanssa suoritettut tulokset Sotiemme Veteraanikeräykset ja ennen kaikkea tukijoiltamme saadut lahjoitukset ovat taanneet toimintamme monimuotoisuuden. Todella monista yhdistykselle taloudellista tukea järjestäneistä voisi poimia ainakin nimet Matti ja Reino Anttila, Kari Hellsten, Olli Hyrkäs. Antti Kaukinen, Kari Niemistö, Asko Perisalo.

Jäsenistön yhteiset joululounaat Viialan seurakuntasalissa on toteutettu jo kymmenkunta kertaa ja tapahtumasta poisjääneitä veteraaneja on muistettu joululahjoin. Veteraanien jouluraha otettiin ensi kertaa käyttöön 2010.

Sääntömuutoksella 28.09.2007 saatiin veteraanien lisäksi yhdistykseen liittyneet leski- , puoliso- ja kannatusjäsenet täysivaltaisina yhdistystoimintaan. Sääntömuutos toi myös veteraanien puoliset ja lesket avustustoiminnan piiriin.

Vuoden 2000 luvun alkupuolella ovat veteraaneille ja heidän leskilleen järjestetyt ruohonleikkuu- ja lumityöavut kuuluneet toimintaamme. Yhteistyö ensin Peliveikkojen sittemmin Virin kanssa on ollut kiitettävää.

14.04.2005 allekirjoitettu yhteistyösopimus avustajatoiminnasta Toijalanseudun Sotainvaliidiin kanssa mahdollisti kotiavun saannin pieneen omakustannushintaan.

Tammikuun 20 . päivä 2009 yhdistyksen yli kymmenen vuotta vanhat arkistot siirrettiin Hämeen Maakunta-arkiston suojiin.

Kolme vuotta sitten astui Viialan Sotaveteraanit ry internet-aikaan. Saimme omat kotisivut. Velvoitesopimus veteraanienperinnetyöstä on allekirjoitettu Viialan Lions Club ry:n, Viialan Reservinupseerit ry:n ja Viialan Reserviläiset ry:n kanssa 11.05.2000. Uskomme perinteiden jatkuvan.

KAVERIA EI JÄTETÄ.